

Apera interrupta

Alvarkösa

Klass: Liliopsida (enhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Poales (gräsordningen), **Familj:** Poaceae (gräs), **Släkte:** *Apera* (kösor), **Art:** *Apera interrupta* - alvarkösa (L.) P. Beauv. **Synonymer:** *Apera spica-venti* f. *pygmaea*, *Agrostis interrupta*, *Agrostis spica-venti* f. *pygmaea*, *Alvarven*

Kännetecken

Alvarkösa är ett ettårigt och höstgroende gräs. Strået är oftast ogrenat och blir 5–25 cm högt. Bladen är någon eller några mm breda och är hoprullade i torka. Arten har en ljusgrön, smalt hopdragen vippa, ofta utglesad mot basen. Småaxen är enblommiga och har ett centimeterlångt, rakt och hårfint borst. Alvarkösa blommar under våren och försommaren och är visnen redan under högsommaren. Den skiljer sig från den vanligare åkerkösan *A. spica-venti* genom att den är mindre, upp till 25 cm (jämfört med 30–100 cm), snärpen är 2–5 mm (jämfört med cirka 8 mm), ståndarknappar 0,3–0,4 mm (jämfört med 1–2 mm), borst 7–15 mm (jämfört med 6–10 mm).

Utbredning och status

Alvarkösa finns i Norden enbart på Öland och Gotland. På Öland finns den framför allt på Stora Alvaret, därutöver är den sedd på de flesta småalvaren upp till Böda. På Gotland är den sällsynt med ett 10-tal lokaler, mest på östra sidan från Östergarn till Fårö. Förekomsterna på Öland och Gotland utgör en isolerad utpost av den europeiska utbredningen, som sträcker sig från västra Europa (Spanien till England) över centrala Europa mot södra Italien och sedan diskontinuerligt över Balkan till södra Ukraina (Krim).

Ekologi

Alvarkösa växer oftast på och vid mosskuddar i den grundaste jorden på kalkhällmarker, sällsynt även på ren sand. I övriga Europa växer den ofta på sand och i andra störda miljöer men på Öland är den endast påträffad en gång på en sandig banvall. Den varierar mycket kraftigt i frekvens efter årsmån. Eftersom den är höstgroende sker tillväxten på våren och under torra vårar är den ovanlig eller svårfunnen med endast mycket få och låga exemplar.

Hot

Alvarkösa hotas främst av igenväxning med buskar och högre vegetation samt av anhopning av förna på grund av upphört bete. Kvävegödning gör att den kan konkurreras ut av högre och tätare vegetation.

Åtgärder

Fortsatt bete är en förutsättning för artens bevarande. Dessutom kanske buskar behöver röjas här och där för att öka dess mycket snäva livsrum.

Övrigt

Utländska namn – DK: Alvar-Vindaks, NO: Alvarkvein, GB: Densy Silky-bent

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 6110 Basiska berghällar (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON))

Litteratur

Ekstam, U. m.fl. 1984. *Ölands och Gotlands växtvärld*. Helsingborg Sterner, R. 1986. *Ölands kärlväxtflora*. 2:a rev. uppl. utgiven av Å. Lundqvist. Stockholm Tutin, T. G. et al. 1976. *Flora Europaea* Volume 4. Cambridge.

Författare

Anders Bertilsson 2001. © ArtDatabanken 2006.